

Iahko zabrusil v obraz: jaz sem se od Sokolov naučil svobodno misliti, in če smem svobodno misliti, kar hočem, smem tudi svobodno delati, kar hočem. Kaj stegate vi, gospod žandar svoje roke po meni, kaj rozljate z verigami, ali ne veste, da so nas Sokoli naučili svobodno misliti in delati. Ali ste vi klerikalec, da ne spoštujete svobodne misli, da me ne pustite svobodno misliti, da je tvoje moje; zakaj mi branite delati, kar mi moja, od Sokolov in sokolskih učiteljev naučena svobodna misel pravi? In vi, gospod sodnik, kaj mi govorite o nekih kazenskih paragrafi, pa o kazni, ječi, postu, trdem ležišču? Ali ne veste, ali se še gospod sodnik niste naučili svobodno misliti? Ali ste tak nazadnjak in klerikalec, gospod sodnik?! Saj se so potem glavni klerikalci: papež, škofje in duhovniki (po sokolskem »farji« ali »ti črni«) bolj svobodnomiselni. Ali ste tak nazadnjak in klerikalec, gospod sodnik?! Saj gospod sodnik me s silo vlečete pred sodbo in me s silo vržete v ječo, duhovniki pa me ne vlečejo pred spovednico, če hočem, lahko grem, če pa nočem, pa ne pride žandar po mene, kakor je to pri vas navada. Poboľšate se torej gospod sodnik, povejte tudi žandarjem, naj se poboľšajo, naj se z vami vred od Sokolov naučijo svobodno misliti in tudi nam tatom, in roparjem, goljufom in veržnikom, pustijo, da svobodno mislimo in delamo. Ako se ne bote hitro poboľšali, se bote zamerili Sokolom in vas bodo proglasili za klerikalce, to so tisti ljudje, ki jih imajo Sokoli najmanj radi, ker so klerikalci tako čudne stvari, da niso za to, da bi smeli ljudje svobodno, to je tudi neumno in nepošteno misliti in delati. Ko je torej sokolski govornik pravil, da bodo učili ljudi svobodno misliti, se pač menda ni zavedal, kako neumno je govoril, gotovo je mislil, da je bogve kako pametno znil. Po mojem mnenju je mož hotel reči: mi vas bomo učili, da se vam ni treba brigati za Boga, njegove zapovedi, za nauke sv. vere in cerkve, za vest, mislite, delajte živite, kakor hočete, kakor se vam »lušta«, svobodno, kakor zajci v gozdu, kaj bote poslušali besedo božjo itd. To bi radi tisti, ki učijo »svobodno« misliti. Tako svobodo imajo zverine, ne pa ljudje. Pameten in pošten človek misli, in dela samo to, kar je pametno, resnično in pošteno, tega pa uči človeka Bog po sv. veri, cerkvi in njenih naukih. Tako smo se učili že v šoli pri verouku. Čudno, da študirani učitelji in Sokoli tega ne vejo več!

Pripomnimo še, da je s Sokoli prijezdilo nekaj oficirjev, da so jezдили Sokoli vojaške konje in da so telovadno orodje pripeljali vojaški vožnjak. Mi davkoplačevalci protestiramo, da bi se vojaštvo, ki ga plačujemo vsi, zlorabljalo za strankarsko agitacijo, za razširjenje »svobodne misli in za hujškarijo zoper vero in cerkev. Žalostno pa je za Sokole, če sami brez vojaštva ne morejo ali ne upajo nič prirediti. Vi, gospodje učitelji, ki zdaj hočete ljudi učiti svobodno misliti, to je tudi neumno in nepošteno misliti in delati, ne pozabite, da bodo enkrat prišli do besede in na odgovor poklicali tiste zapeljivce ljudstva, ki našo mladino mobilizirajo proti Rimu in »črnim cotam« to je proti veri in cerkvi, in ki hočejo s Sokolom naše ljudstvo pokvariti, posrbiti; za to širite Sokola, da od vas zaslepljeni ljudje ne bi branili svojih pravic in svoje prostosti; sedanja nesrečna vlada, ki žene ljudstvo v obup, državo pa v pogubo, vas podpira z denarjem in vojaštvom, da bi lahko beograjski »obersokoli« nas Slovence še naprej tlačili, kakor to delajo z našimi vojniki, in nas s hudimi davki oskubili in slekli, sebe pa obogatili. Če ste vi in vaši naračani pristaši tako slepi, da tega ne spoznate, je vaša stvar, a mi resnico tega čutimo na lastni koži, a vi pa še bote, ko bo vaša doba minila in bote tudi vas morala pamet srečati. Toliko za enkrat, da bote videli, vi razni Jerci in Mohorji, da imamo še svoje misli o vaših »svobodnih« mislih.

Naše ljudstvo zboruje.

Sijajna shoda naše stranke v Ljutomeru in Slovenski Bistrici.

Slovenska ljudska stranka je sklicala za velikonočni ponedeljek dva večja shoda: v Ljutomeru in Slov. Bistrici. Udeležba je bila na obeh shodih zelo lepa, dasiravno se je vršila agitacija še le zadnje dni.

V Ljutomeru se je shoda udeležilo nad 500 ljudi. Predsedoval je predsednik krajevne organizacije g. Jakob Rajh. O položaju in o delovanju naših poslancev je poročal narodni poslanec dr. Hohnjec. Gospod poslanec je ožigosal skrajno slabo gospodarstvo sedanje vladne večine. Pokazal nam je v jasni luči, da so samostojni poslanci in socialdemokratje skrivili, da se je razparcelirala Slovenija in da se vodi danes ta pogubna notranja in zunanja politika. Dr. Hohnjec je navzočim opisal, da so v Beogradu poslanci Samostojne in demokratske stranke glasovali zoper obtožbo generala Zečevića, kateri je glavni krivec, da je toliko mladeničev-vojakov ob vpoklicu letošnje zimo storilo nesrečno smrt oz. obolelo. Zborovalci so glasno odobravaljali poslančeve besede in so izrekli zaupnico celemu Jugoslovanskemu klubu.

Shod v Slovenski Bistrici je bil tako veličasten, da si lepšega misliti ne moremo. Udeleženci iz 4 okrajev so napolnili veliko dvorano Okrajne hranilnice. Predsedoval je novoveški župan g. Zafošnik. Govorili so: poslanca Pušenjak in Zebot, dr. Jerovšek in občinski odbornik Gril. Pušenjak je razkrival zavoženo državno gospodarstvo, kako sedanja vladna večina razmetava davčni denar za teatre, za pretepače in za razna podkupovanja, a za bolnišnice in za narodno gospodarstvo pa ga nima. Sedaj hoče ta vladna večina, v kateri so tudi samostojneži, povišati davke za 100 odstotkov. Poslanec Zebot je govoril v dveh zadevah, katere nas Slovence in Hrvate najbolj prizadenejo: o razkosažu Slovenije in o vojaštvu. Ko je povdarjal, da poslanci Sl. ljudske stranke ne bodo prej mirovali, dokler se nam ne da avtonomna združena Slovenija, je ves zbor to obljubo vzel z velikim navdušenjem na znanje. Govorec o trpljenju naših rekrutov ob vpoklicu, o naši zahtevi, da se krivice strogo kaznuje, in ko je povedal govornik, da so poslanci Samostojne glasovali za generala Zečevića proti našim trpečim mladeničem, je nastalo v dvorani živo, kot v mravljišču. Vse je obsojalo te žalostne razmere in izdajstvo samostojnežev. Posestnik Gril je dokazal, kako je liberalni advokat trdil, da se kmet plača premalo davka. Domači rojak dr. Jerovšek je govoril o nakani vladnih strank, da se šola razkristjanji in o namenu dr. Šusteršiča, da z rezkolom oslabi našo stranko. Zborovanje je bilo zelo iskreno. Samostojneži si niso upali motiti zborovanja, da-

siravno so se že celih 14 dni na to pripravljali. Oba shoda sta pokazala, da stoji naše ljudstvo bolj trdno kot kedaj poprej na strani naše Slovenske ljudske stranke. Narod je sprevidel, da krščanska stranka s svojim voditeljem dr. Korošcem ne zapusti ljudstva tudi v slabih časih ne, in da z velikim naporom brani trpeče. V stranko se vračajo tudi zapeljani, ki so ob volitvah 1920 šli z drugimi strankami. Na obeh shodih so bile sprejete važne resolucije, katere prinašamo na drugem mestu.

Važni gospodarski in politični sklepi.

Na krasno uspešnih shodih v Ljutomeru in Slovenski Bistrici je zbran narod napravil te le sklepe:

Proti zvišanju davkov!

1. Odločno protestiramo proti 100 odstotnemu zvišanju zemljiškega in vseh drugih davkov, kakor jih zamišlja sedanja beograjska vlada. Kmetško ljudstvo in delavski sloji ne morejo več prenašati davčnega vijaka, ki izmoghava voljo do dela in povzroča obubožanje prečasnih pokrajini, predvsem pa zadene to zvišanje z davki itak preobloženo Slovenijo. Načelo: enake pravice, enake dolžnosti zahteva, da se čimprej izvede izenačenje davkov in moderna davčna reforma.

Zahtevamo samoupravno Slovenijo.

2. Zahtevamo revizijo ustave v avtonomističnem smislu. Naša država bo procvitala samo v tem slučaju, če bodo vsa tri plemena na svoji zemlji gospodarji, ne pa podložniki. Centralizem, ki so ga z nesrečno Vidovdanko ustavo uvedli zagovorniki današnjega načina vladanja, je med Slovenci in Hrvati trčil na neizprosni odpor. Centralizem je vzrok vsega nezadovoljstva, gospodarskega propadanja in plemenske borbe v naši državi. Naše geslo je: Slovenija Slovincem v okvirju države SHS! Mi hočemo in zahtevamo gospodarsko, kulturno in zakonodajno avtonomijo.

Za naše vojaške.

3. Obsojamo nečloveško in nekulturno postopanje posameznih vojaških oblasti z našimi rekruti in vojniki. — V sled zaničnosti in nerazumljive brezsrčnosti so vojni minister in drugi predpostavljeni napram lastnemu narodu zakrivali v pretekli zimi smrt stoterih in neozdravljive bolezni tisočih slovenskih, hrvaških in tudi srbskih mladeničev. Obenem pa obsojamo tudi početje vladne večine, ki še danes generala Zečevića ni izročila sodišču.

Dajte nam nov vojaški zakon.

4. Zahtevamo nov vojaški zakon, koji bo znižal število vojaštva in službeno dobo ter da bodo slovenski vojniki služili v kadrih v Sloveniji.

Zaupnica dr. Korošcu in Jugoslovanskemu klubu.

5. Izrekamo poslancem Jugoslovanskega kluba, zlasti pa voditelju dr. Korošcu za neustrašeno borbo za avtonomijo Slovenije svojo iskreno zahvalo in popolno zaupanje. Mi odobravamo borbo Jugoslovanskega kluba proti centralistični vladni večini in slovesno izjavljamo, da bomo poslance Slovenske ljudske stranke ob vsaki priliki, predvsem pa o priliki bodočih volitev v narodno skupščino podpirali.

Volitve nam dajte!

6. Zahtevamo, da vlada razpiše nemudoma volitve v narodno skupščino. Volitve so edini izhod iz današnjega, skrajno slabega gospodarskega položaja. Namesto poslancev Samostojne — kojim izrekamo popolno nezaupnico — naj pridejo novi močje; novi in poštteni močje naj po ljudski volji rešijo vsa pereča vprašanja, ki jih je sedanja vladna večina zanemarila.

Ugovarjamo proti razkristjanjenju šole.

7. Protestiramo proti novemu šolskemu zakonu, ki ga je izdelal Glavni prosvetni odbor v Beogradu, po katerem hočejo razkristjaniti šolo in vso mladinsko vzgojo. Mi, katoliški Slovenci nikakor ne pristopimo, da bi se pometa- lo iz naših šol duhovnike — katehete, in da bi se verouk poveril posvetnim učiteljem. Država, katero tvorimo tudi mi, mora skrbeti za katoliško vzgojo mladine, kajti edino- le katoliška vzgoja je najboljša jamstvo za dobre in trdne temelje naroda in države.

Obsodba dr. Šusteršiča.

8. Obsojamo kot odločni katoličani in Slovenci vsak poizkus, da se po naročenih ljudeh, to je po dr. Šusteršiču krši enotnost naše Slovenske ljudske stranke. Take ljudi in take poizkuse obsojamo z vsem ogorčenjem in izjavljamo, da ostanemo v teh resnih časih trdno in zvesto ob strani Slovenske ljudske stranke, katere taktiko in politiko odobravamo v celoti.

Proti Radiču.

9. Obsojamo politiko Hrvatskega bloka z Radičem na čelu, kateri je s svojo neudeležbo v Beogradu glavni krivec sedanjega načina vladanja. Če bi Radič šel s svojimi poslanci v Beograd, ne bi mogli Srbijanci tako postopati z nami. Od naših poslancev zahtevamo, da kot odločna opozicija kontrolira v Beogradu delovanje vlade in nas ščitijo.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Politično delo v narodni skupščini in v posameznih odborih je počivalo čez velikonočne praznike. Ministri, kolikor jih ni zaposlenih na genovski konferenci, se med seboj razgovarjajo o poteku konference v Genovi.

Muslimanski klub je zadnje dni zboroval v Sarajevu. Na tem zborovanju je prišlo med Turki do razkola. Glavno avtonomistično strujo vodi znani muslimanski poslanec Spaho, drugo manjšo pa Magljič. Vsled tega razkola sta podala ostavko oba muslimanska ministra. Glede vladne krize ne namerava podvzeti vlada do 24. t. m. nobenih korakov. Vladno krizo bo rešil Pašić na ta način, da bo ponudil enega ministra samostojnežem, drugega pa skupini onih poslancev zemljoradnikov, ki so izstopili iz zemljoradniške stranke in tvorijo sedaj takozvani »Seljački savez«.

GENOVSKA KONFERENCA.

Bilo je že precej svetovnih konferenc in posvetovanj, pa nobeni se ni pripisovalo toliko važnosti, kot sedanji v Genovi. Doslej so reševale svetovna vprašanja takolimenovane velesile ali zmogovite države in vse druge države in drugi narodi so se njenim sklepom morali pokoriti. Vse dosedanje seje so vršile v znamenju meča in sile, položaj v Evropi pa je postajal vedno težji in gospodarske kakor tudi politične razmere vedno bolj zamotane in brezplodne. V teh stiskah pa se je spomnil svet, da je potrebno govoriti z vsemi narodi in vsemi državami in tako je bila sklicana genovska konferenca. Po tej konferenci lahko pričakujemo, da bo za vselej konec nadvlade par držav nad celim svetom. — Francija seveda še vedno teži za nekdanjim stanjem, vidi se pa, da je v svoji politiki osamljena in da ves svet hrepeni po miru in spravi. Glavni predpogoj miru je razorožanje in če bo genovska konferenca to pošteno zaključila, je njen uspeh zagotovljen. Ob otvoritvi konference so zlasti Francozi poskušali, spraviti razorožanje iz dnevnega reda, pa le ni šlo, kmalu so uvideli, da se brez tega ne da o drugih stvareh razpravljati.

Rusiji so sponašali njeno vojsko, ruski delegat je pa prav dobro orisal evropski militarizem. Veliko držav je še, ki silijo in grabijo preko svojih meja. Rusija je najbolj ogrožena, od vseh strani so jo napadali in še danes ni miru, ker si največji grabeljivci lastijo pravico, deliti in »reševati« ves svet. Najprej morajo odložiti orožje oni, ki napadajo in potem še le oni, ki se branijo in ki so ogroženi. Tudi Anglija in vse države, ki so bile vedno nevtralne (nepristranske, miroljubne) zastopajo ta načela ter menijo, da je takoj in pred vsem potrebno najmanj 10 letno premirje z obveznostjo vseh držav, da ne bo nobena stopa la preko svojih mej. Dokler ni mir zagotovljen, se ne more dvigniti in urediti gospodarstva. Že to je mnogo vredno da so merodajne države vse to uvideli in spoznale, iz tega spoznanja izhaja pot do dobrih gospodarskih odnosov in do prave svetovne obnove. Najlepši začetek te sprave in sporazuma sta storili Nemčija in sovjetska Rusija. Zastopniki obeh držav so sklenili pogodbo, po kateri se upostavlja popolnoma sporazumni in ravnopravni odnosi, obe državi se odreka medsebojnim terjatvam vseh dolgov in vojnih odškodnin ter si med seboj dovoljuje trgovinske pravice. Nemčija priznava sovjetsko Rusijo kot pravno državo v polnem obsegu. Ta pogodba je v Genovi vzbudila veliko zanimanja, eni jo odobravajo, drugi se radi nje jezijo. Za druge države rusko vprašanje še ni rešeno. Denarno vprašanje igra veliko vlogo, ruski delegati pravijo, da če že morajo priznati dolgove, ki jih je delal nekdanji car, zahtevajo tudi, da jim antanta da, kar je nekdanj carju obljubila. Tega pa je mnogo in antanta je v hudih škripcih.

Madžarski zastopniki so vse sosedne države obtožili, da slabo postopajo z ogrskimi židovi, ki v njih živijo. Kako so Madžari proti narodnim manjšinam je menda celemu svetu kolikor toliko znano in za to ta obtožba ne bo posebno verodostojna. — Delegati male države Luksemburške so konferenco zapustili, ker jim niso dali mesta v nobeni komisiji.

Iz delokroga Kmet. družbe.

„Na take člane žvižgam ...“

Ne verjeli bi, da je to mogoče, toda res se je zgodilo dne 5. aprila 1922, da je izjavil predsednik Kmetijske družbe za Slovenijo, samostojnež Gustav Pirc, da žvižga na take člane in še hujše se je izrazil s tem, da je rekel, da ga veseli, da so naselili kmetje, ki se niso zgledili pravočasno za galico in zato tudi ničesar ne dobijo. Razpravljalo se je namreč v odborovi seji, da bo morala skrbeti družba za to, da kolikor mogoče veliko ugodnosti pribori za naše kmete. Toda predsednik Pirc se ne ozira na kmetški stan kot tak in na kmetijstvo sploh, temveč le na tiste člane, ki trobijo v samostojni rog. Zato »žvižga na take udes«, ki pričakujejo kakih koristi od Kmetijske družbe in se celo veseli, da so nekateri štajerski vinogradniki naselili radi modre galice. Ta izjava predsednikova je poparila vse odbornike. Samostojneži so skušali omiliti besede, ki so padle iz ust nekmetijskega predsednika. Kmet Vrečko pa je zavrnil z odločnostjo to skrajno žaljive besede in z veliko neustrašenošjo branil svoje stanovske tovariše — kmete ter je v živih besedah poklical družbi v spomin, kako nalogo in kake dolžnosti ima izvrševati med kmetiskim ljudstvom.

Razmere v Kmetijski družbi za Slovenijo postajajo od dne do dne žalostnejše. Družba ne nudi kmetškemu stanu skoraj ničesar več, pač pa mora skrbeti, da preživi veliko število drago plačanih uradnikov. Tudi ni čudno, da število članov družbe vedno bolj pada. Pred lanskim letom je imela še 33.000 članov, dočim je sedaj padlo število približno na 16.500 članov. To dejstvo prica, da družba ne vzbuja zanimanja med kmetiskim ljudstvom in ne izvršuje več svoje naloge v tej meri, da bi privabila člane v svoj krog. Pač pa odbija postopanje posameznikov vedno bolj kmete in zlasti je opaziti, da obračajo hrbet posestniki takemu predsedniku, ki »žvižga na take člane.« Mislimi bode mo morali v kratkem na kako novo gospodarsko organizacijo, ki bo v polnem obsegu nadomestila delo bivše po- žrtvovalne delavne »Kmetijske družbe.«

Samostojni lepo skrbijo za Kmetijsko družbo! Kmetijska družba za Slovenijo, ki je bila poprej izdatno podpirana še pod avstrijskim nemškotarskim režimom, je prosila vlado, v kateri sedita samostojni in demokratski slovenski minister, za izdatno podporo 200.000 K, da bi zamogla vsaj kriti velike stroške za strokovno list. Minili so meseci in mesci, toda od vlade, ki razpisava milijone in milijone za strankarske namene, ni nobenega odgovora.

Lepi sadovi samostojno-demokratske vlade. V zadnji odborovi seji Kmetijske družbe je izjavil vladni zastopnik samostojnež Sancin kot vodja kmetijskega oddelka, češ, da ni mnogo manjkalo, da bi bili morali zapreti še celo kmetijske šole radi pomanjkanja kreditov. Nadalje je zatrjeval, da je tudi državna zbirčarna na Selu pri Ljubljani v nevarnosti, ker vlada še dosledno ni potrdila denarnih prispevkov. Samostojneži bodo zares — če e še bodo dolgo na vladi, — dosegli to, da bodo vse naprave, ki obstojijo za povzdigo kmetijstva, ukinili in nalagali kmetškemu stanu le samo davke.

Niti za po uimah prizadete posestnike nimajo srca! Samostojneži vedno farbanjo po listih, kako dobivajo pod-